

S p r a w o z d a n i e

komisyi prawniczej o petycyi Lwowskiego Towarzystwa politechnicznego w sprawie nadania głosu wirylnego każdoczesnemu Rektorowi c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie L. 95 p. 50, następnie o petycyi tego samego Towarzystwa w sprawie przyznania technikom prawa wyborczego z tytułu osobistej kwalifikacyi L. 204 p. 134, wreszcie o petycyi gminy miasta Podgórze w sprawie nadania jej prawa odrębnego wyboru posła na Sejm krajowy w myśl §. 2. ord. wyb. L. 158 p. 102.

Wysoki Sejmie!

Petycyę, powyżej przytoczone dążą do zmiany dotychczasowej ordynacyi wyborczej. Sprawy w nich poruszone, już niejednokrotnie zajmowały Wysoką Izbę, z rozmaitych jednak przyczyn nie doczekały się ostatecznego załatwienia. Tylko nad sprawą przyznania głosu wirylnego Rektorowi szkoły politechnicznej we Lwowie, Wysoki Sejm przeszedł w r. 1884 do porządku dziennego, jakkolwiek w dawniejszych latach okazywał się jej przychylnym i jedynie dla braku wymaganego ustawą kompletu nie uchwalił jej zgodnie z żądaniem, w ówczesnych petycyach wyrażonem. Co się zaś tyczy komisyi prawniczej, to ta i w r. 1884 wystąpiła z wnioskiem tej sprawie przychylnym, nie ma ona też powodu, odstępywać od ówczesnego swego zapatrywania, że zaś nie występuje obecnie z wnioskiem merytorycznym, to czyni to dla tego, że jej zdaniem sprawy tej nie należy traktować jednostronnie i z osobna, ale z uwzględnieniem wszelkich innych czynników, któreby wprowadzenie zmiany w składzie Wysokiej Izby spowodować mogły. Wszakże to samo Towarzystwo techniczne, które się domaga przyznania głosu wirylnego Rektorowi Politechniki, żąda w innej petycyi przyznania prawa wyborczego z tytułu osobistej kwalifikacyi cywilnym technikom z upoważnieniem rządowem, technikom dyplomowanym przez szkołę politechniczną, technikom, mogącym się wykazać egzaminami państwowymi, przepisanyymi dla szkół politechnicznych, wreszcie osobom, które przed zaprowadzeniem egzaminów państwowych ukończyły wyższe studia techniczne. Za pośrednictwem takiego nowego zastępu wyborców liczy Towarzystwo na większe uwzględnienie elementu technicznego przy wyborach i wprowadzenie go do Wysokiej Izby a ten ostatni wzgląd przytacza ono między innymi motywami także w petycyi o przyznaniu głosu wirylnego Rektorowi szkoły politechnicznej. Lecz tu nasuwa się pytanie, czy komisya prawnicza może doradzać Wysokiej Izbie przyznanie tego głosu Rektorowi Politechniki bez żądania go dla reprezentanta najwyższej polskiej instytucyi naukowej t. j. dla Prezesa Akademii umiejętności? A gdyby komisya z własnej inicjatywy i ten drugi wniosek podjąć chciała, musiałaby przedewszystkiem dokładnie rozważyć kwestyę pomnożenia głosów wirylnych w Wysokim Sejmie, kwestya ta łączy się zaś z drugą sprawą t. j. ze sprawą pomnożenia liczby posłów z miast, poruszoną w petycyi gminy miasta Podgórze.

Sprawa ta od r. 1861 była przedmiotem licznych i ożywionych dyskusyj, w r. 1878 zdawało się nawet, że zostanie przez pomnożenie liczby posłów z Krakowa i ze Lwowa stanowczo rozstrzygnięta, tymczasem brak kompletu spowodował znowu usunięcie jej z porządku dziennego. Przedtem jednak Wydział krajowy, wezwany przez Wysoką Izbę do gruntownego zbadania potrzeby powiększenia liczby posłów do Sejmu krajowego i przedstawienia odpowiednich wniosków napisał obszerne sprawozdanie (L. 28593/77, alegat 38 do sprawozdań z r. 1878), w którym wykazał, że materyały, jakie mu służyły do zbadania tej kwestyi, począwszy od r. 1861, nie były wystarczającymi, skoro najważniejsze czynniki, mogące wpływać na zmianę składu Sejmu, jako to: ludność okręgów wyborczych, siła podatkowa, zamożność gmin, ilość przemysłowców itp. przez upływ czasu znacznej uległy zmianie. Nawet porównanie składu Sejmu galicyjskiego z Sejmami innych krajów koronnych nieco odmienny przedstawia obraz, niż w pierwszych latach po wydaniu patentu lutowego.

Od owego czasu upłynęło lat 9, wszystkie wspomniane powyżej czynniki dzisiaj znowu się przedstawiają inaczej, bez gruntownego ich zbadania niepodobna zaś przystąpić do zmiany ordynacyi wyborczej, jeżeli się chce uniknąć jednostronności, niesłuszności i niesprawiedliwości.

Zważywszy to wszystko, komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dokładnie zbadał potrzebę zmiany obecnie obowiązującej ordynacyi wyborczej i sprawozdanie w tym przedmiocie złożył na najbliższej sesyi sejmowej.

Lwów dnia 7. Grudnia 1887.

Z o l l w. r.

Zastępca przewodniczącego oraz Sprawozdawca.